

V Praze dne 10. června 2020
Čj.: 499/20

Stanovisko

k návrhu věcného záměru zákona o zapojení dotčených obcí a jejich občanů do řízení směřujících k výběru lokality pro ukládání radioaktivního odpadu v podzemních prostorech a k povolení provozování úložiště radioaktivních odpadů

I. Úvod

Předkládací zpráva označuje materiál jako návrh zákona, podklad obsahující závěrečnou zprávu z hodnocení dopadů regulace je nazván NÁVRH VĚCNÉHO ZÁMĚRU. PK RIA se k věcnému záměru zákona o zapojení obcí do procesu výběru lokality hlubinného úložiště pro vysoce radioaktivní odpady a vyhořelé jaderné palivo vyjadřovala v roce 2016. Tyto nejasnosti patrně nejsou zcela podstatné pro legislativní proces, ale z pohledu PK RIA jsou neobvyklé a částečně matoucí. PK RIA doporučuje začlenit vysvětlení do dopracované závěrečné zprávy z hodnocení dopadů regulace (ZZ RIA).

II. Připomínky a návrhy změn

Definice problému

Problém je popisován v návaznosti na deficity právní úpravy. Z pohledu RIA relevantní záležitost, jakou je participace občanů, je na několika místech zmiňována, ale spíše v relaci s právními aspekty. Reálně se jedná o problém NIMBY vyskytující se nejenom u úložišť jaderného odpadu. Dalším problémem je patrně nutnost či potřeba zúžit počet potenciálně vhodných lokalit – viz kap. 1.3.2.4., ale o tom se ve stati Definice problému nehovoří (možná skryté v odkazu na paragrafy atomového zákona). Nutnost řešení problému je dovozována z nutnosti změny právní úpravy. Předkladatel váže řešení problému na navrhované specifické legislativní řešení. PK RIA v této souvislosti vyslovuje otázku, zda existují zkušenosti z jiných zemí k nastavení modelu participace občanů – zvláštní zákon či řešení v rámci obecných právních předpisů.

Popis existujícího právního stavu není jako zvláštní stať zařazen, ale fakticky je hlavní náplní části Definice problému. Kap. 1.2.4 nazvaná Popis existující vládní politiky pro danou oblast může sloužit jako doplnění, ale měla by být zde zařazena, nikoliv jinde v textu.

Identifikace dotčených skupin je uvedena ve vztahu k jinému právnímu dokumentu: „*obce definované v § 108 odst. 4 atomového zákona, tedy obce, kterým náleží příspěvek z jaderného účtu dle § 117 odst. 1 atomového zákona, a jejich občané*“. Z pohledu logiky RIA by měl předkladatel specifikovat, o jaký okruh obcí a jejich občanů se (třeba i potenciálně) jedná.

Popis cílového stavu je opět navázán na legislativní řešení, ovšem předkladatel se vůbec nezmiňuje o záměru zvýšit či podpořit či třeba transparentně nastavit participaci občanů a potřebě utlumit či moderovat potenciální odpor občanů.

Zhodnocení rizika – tato část chybí v rozporu s Obecnými zásadami RIA. PK RIA považuje tuto část za velmi významnou též v kontextu popisu řešeného problému a doporučuje ji doplnit.

Návrh variant řešení je schematický a neodpovídá principům RIA: varianta 0 – ponechání současného stavu a varianta 1 – přijetí navržené právní úpravy. PK RIA si je vědoma skutečnosti, že problematika je svou podstatou „záležitostí institucí“ (v ekonomickém vyjádření) a kvantifikace přínosů a nákladů je obtížná a v zásadě metodicky předem nesprávná. Předkladatel normativně používá tvrzení „**jednoznačně nejefektivnější**“, ovšem bez průkazné argumentace.

PK RIA doporučuje, aby předkladatel v jednoduchém schématu představil, v čem je přidaná hodnota navrhované právní úpravy v řešení problému NIMBY – v obligatorním ústním projednávání, v jiném procesním nastavení? Stává se celý proces administrativně náročnější? – pak asi bude přinášet dodatečné náklady pro státní správu, možná dodatečné náklady pro občany.

Dopady navrhovaného řešení jsou popsány kvalitativně, jednoznačně ve prospěch navrhované varianty. Kap. 1.3.4. Předpokládaný hospodářský a finanční dosah navrhované právní úpravy žádné relevantní údaje o dopadech neobsahuje.

Implementace a přezkum jsou shrnuty do jedné stati. Nejsou uvedeny informace požadované podle Obecných zásad RIA.

III. Shrnutí připomínek

PK RIA si je vědoma složitosti problematiky. ZZ RIA však v mnoha bodech neodpovídá principům a požadavkům Obecných zásad RIA. Jednotlivé připomínky jsou uvedeny výše.

IV. Závěr

Pracovní komise Legislativní rady vlády pro hodnocení dopadů regulace na základě posouzení závěrečné zprávy z hodnocení dopadů regulace **doporučuje** Legislativní radě vlády, **aby byl návrh věcného záměru zákona o zapojení dotčených obcí a jejich občanů do řízení směřujících k výběru lokality pro ukládání radioaktivního odpadu v podzemních prostorech a k povolení provozování úložiště radioaktivních odpadů doporučen vládě ke schválení za předpokladu zohlednění výše uvedených **doporučujících připomínek.****

Vypracoval:

prof. Ing. Jiřina Jílková, CSc.
v. r.
předsedkyně komise